

Joutsalaisen koivunlehde

Kirkonmäen koivu on luovuttanut lehden arkistoon kolme vuosikymmentä.

Elina Tanhua
Joutsa

Joutsan lukiossa on kerätty harvinaista lehtiarkistoa jo vuodesta 1976. Kirkon edessä kasvavasta rauduskoivusta on otettu talteen keskikokoinen lehti joka koululaisten kevätjumalanpalveluksen jälkeen toukokuun lopulla.

1990-luvun lopulta lehtiarkistoa hoitanut matemaattisten aineiden opettaja **Keijo Kurki** arvelee, että lehden ottaminen oli alunperin 1990-luvun lopulla eläkkeelle jääneen rehtorin, **Rauno Kivistön**, mielijohde.

– Asiaan vaikutti ehkä sekin, että tuona vuonna koivussa oli toukokuussa jo todella suuret lehdet. Nyt kun aineistoa on yli kolmelta vuosikymmeneltä, materiaaliilla alkaa olla arvoa, eikä kukaan puhu päähänpistosta.

Ensimmäisenä vuonna Rauno Kivistö nappasi lehden 25. toukokuuta. 90-luvulta lähtien lehden ottopäivä on vaihdellut enemmän, kun koulujen loppumisen aikaväli piteni.

Joskus tällä vuosikymmenellä seurakunta kaatoi alkuperäisen näytepuun. Nykyisin lehti otetaan kuitenkin lähes samalta kasvupaikalta, vanhan kiviaidan toisella puolella kasvavasta koivusta.

Arkistoidun lehden koko on vaihdellut paljon 33 vuoden aikana. Koivunlehtisarjan perusteella Joutsassa muistellaan, miten myöhäinen tai aikainen kevät on ollut eri vuosina.

Lehtisarjan mukaan kevään tulon on päätelty aikaistuneen 2000-luvulla. Täl-

Koivuissa lehtien koko vaihtelee. Keijo Kurki valitsee arkistoon keskikokoista lehteä.

lä vuosikymmenellä sarjasta nimittäin puuttuvat kokonaan todella pienet lehdet, ja kokoelman lehdet ovat melko tasaisen suuria.

Ilmeisen myöhäisestä keväästä kertovia pikkuisia lehtiä on esimerkiksi vuosilta 1980, 1985, 1991 ja 1997. Erityisen pitkällä kevät näyttää olleen paitsi ensimmäisenä näytteenottovuonna 1976, myös vuosina 1983, 1984, 1986, 1990 ja 1993. Tällä vuosikymmenellä lehdet ovat ehtineet toukokuun lopulle erityisen kookkaiksi vuosina 2000, 2001, 2002 ja 2007.

Jumalanpalveluksen jäl-

keen otettu koivunlehti on pantu prässäytymään virsikirjan väliin ja siirretty sitten kokoelman muovitasakuun. 1990-luvun lopulta, kun Keijo Kurki alkoi hoitaa lukion kotisivuja, hän myös skannasi lehdet niille. Nettimateriaalista erottuvat vihreinä ne lehdet, jotka on skannattu tuoreeltaan.

Metsäntutkimuslaitoksen

(Metla) vastuututkija **Eero Kubin** pitää Joutsan seurantamateriaalin kaltaisia aineistoja arvokkaina. Kubin johtaa Metlan hanketta, jossa seurataan metsäkasvien fenologiaa eli kasvi-

en elämänkierrossa vuosittain toistuvien tapahtumien ajoittumista ja ilmaston muutoksen vaikutusta satoennusteisiin.

Kubinin mukaan Joutsan materiaalista voi päätellä löyhästi kevään välistä vaihtelua ja pitkällä ajalla nähdä mahdollisia merkkejä ilmaston lämpenemisestä. Aineisto tarjoaisi Kubinin mielestä tarkempaa tietoa, jos mukana olisi tietoa myös hiirenkorvien puhkeamisesta ja kunkin kevään sääolosuhteista.

– Jos puut tulevat lehteen aikaisemmin, lehden koon voi myös olettaa olevan ai-